

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

นาควคฺควณฺณา (มยา วุจฺเจเต)

๔. ปเสนทิโกสลราชวตฺถุ. (มยา วุจฺเจเต) (๒๓๔)

"มิทุธิ ยทาติ อิมํ ธมฺมเทสนํ สตุถา เชตวเน วิหรนฺโต
ราชานํ ปเสนทิโกสลํ อารพฺภ กเถสิ.

เอกสฺมี หิ สมเย ราชา ตณฺหุลโทณสฺส โอทนํ ตทูปิเยน
สุปฺพยณฺชเนน ภูณฺชติ.

โส (ราชา) เอกทิวสํ ภูตฺตปาทราโส ภตฺตสมฺมทํ อวิโนเทตฺ
วาว สตุถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา กิลนฺตฺรูปิ อิตฺโต จิตฺโต จ สม
ปฺริวตฺตติ นิทฺทาย อภิภุจฺยมาโนปิ อุจฺจํ นิปฺชชิตฺตุํ อสฺสโกนฺโต เอ
กมนฺตํ นิสิตฺติ.

อถ นํ สตุถา อาห "กึ มหาราช อวิสฺสमितฺวา ว อาคโตสฺสิตฺติ.

(ราชา อาห) "อาม ภนฺเต, ภูตฺตกาลโต ปญฺจาย เม มหาทฺถุขํ
โหตฺสิตฺติ.

อถ นํ สตุถา "มหาราช อติพฺหุโกชนสฺส (ปฺกฺคฺลสฺส) เอวํ
ทฺถุขํ โหตฺสิตฺติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

"มิทุธิ ยทา โหติ มหคฺชมโส จ

นิทฺทายิตา สมฺปฺริวตฺตสายี

มหาวราโหว นิวาปปฺญฺโจ

ปฺนปฺปนํ คพฺภมฺเปติ มนฺโทติ.

ตตฺถ (ปเทสฺ) "มิทุธิติ (ปทสฺส) ถีนมิทฺธาภิภูโตติ อตฺถเ.

มหคฺชมโสติ (ปทสฺส) มหาโกชน อาหารหตฺถกอลํสาฎกตตฺถวณฺณ
กกาภมาสกภูตฺตวมฺมิกานํ อณฺณตโร (พฺราหฺมณ) วิทยาติ อตฺถเ.

นิวาปปญฺโจติ (ปทสฺส) กุณฺฑกาทินา สุกรมตฺเตน ปญฺโจติ อตฺโต.

ฌรสุกโร หิ พาลกาลโต ปญฺจาย โปสียมานโน ฌลสรีรกาเล เคหา พหิ นิภฺขมิตฺตํ อลภนฺโต เหมจฺจามณฺจาทีสุ (จาเนสุ) สมปริวตฺติตฺวา อสฺสนฺโต ปสฺสนฺโต สยเตว.

อิทํ (อตฺถรूपํ) วุตฺตํ โหติ ยทา ปุริโส มหฺเท จ โหติ มหคฺชมโส จ นิวาปปญฺโจ มหาวราโห วีย จ อณฺเณน อิริยาปณฺเณ ยาเปตฺตํ อสฺสโกนฺโต นิทฺทายนสีโล สมปริวตฺตสฺสยํ; ตทา โส "อนิจจํ ทุกขํ อนตฺตาตติ ตีณิ ลกฺขณานิ มนสิกาตฺมํ น สกโกติ, (ปุริโส) เตสํ (ลกฺขณานํ) อมนสิการา มนฺทปฺปณฺโณ ปุณฺปฺปนํ คพฺภํ อุเปติ คพฺภวาสโต น ปริมุจฺจตีติ.

เทสนาวสาเน สตุถา รณฺโณ อุปการวเสน

"มฺนุชฺสสฺส สทา สตีมโต

มตฺตํ ชานโต ลทฺธโกชเน

ตณฺกสฺส ภวนฺติ เวทนา,

(โส ภุตฺตาหาโร) สณฺธิกํ ชีรตี อายุ ปาลยฺนฺติ

อิมํ คาคํ๑ วตฺวา อุตฺตรมานวํ อุกฺคณฺหาเปตฺวา "อิมํ คาคํรณฺโณ โภชนเวลายเอน วเทยฺยาสี, (สุทฺ) อิมินา จ อุปาเยน โภชนํ ปริหาเปยฺยาสีติ อุปายํ อาจิกฺขี.

โส ตถา อกาสิ. ราชา อปเรน สมเยน นาฬิกอทนปรมตาย สณฺธิโต สลลหฺกสรีโร สุขปฺปตฺโต สตฺถริ อุปฺปนฺนวิสฺสาโส สตฺตาหํ อสทิสทานํ ปวตฺเตสิ.

ทานานุโมทนาย สมฺปตฺตมหาชน มหนตฺตํ วิเสสํ (คฺณ) ปาปฺปณฺตี. ปเสนทิกอสฺสราชวตฺถุ นิฏฺฐิตํ.